

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
03 mei 2023 (mondelinge uitspraak 18 april 2023)

Klaagster: Mw. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, XXXXXX te Venray.

Klaagster wordt ondersteund door mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Dhr. XXXXXX, psychiater

Zitting: 18 april 2023 te Venray

Klachtennummer: 23.030

1. De klacht

De klachtmelding betreft het nog steeds voortduren van de separatie en de beperking dat klaagster niet al haar spullen bij zich mag hebben.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klachten ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 6 april 2023 heeft de commissie de klachten van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 11 april 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 11 april 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 18 april 2023. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 17 april 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 18 april 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXX. Klaagster is bekend binnen de psychiatrie vanwege onder andere eetproblematiek, PTSS, (borderline) persoonlijkheidsproblematiek en een licht verstandelijke beperking. Klaagster vertoont al langere tijd binnen meerdere settings zeer moeilijk te hanteren probleemgedrag. Klaagster kan agressief onregelmatig, zowel verbaal als fysiek. Ze scheldt medepatiënten en teamleden uit en richt haar boosheid op materialen. In agressie is klaagster regelmatig nauwelijks te begrenzen, ondanks duidelijke afspraken omtrent haar gedrag, de samenwerking en andere interventies zoals medicatiegebruik of één op één begeleiding.

Op 16 november 2022 heeft de rechter besloten tot een zorgmachtiging aansluitend op de voortgezette crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; insluiting, beperken van de bewegingsvrijheid en opname in de accommodatie is toegewezen.

Op 18 februari 2023 (insluiten en medicatie) en 30 maart 2023 (beperken bewegingsvrijheid) wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

18 februari 2023 en 20 maart 2023 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging. Op diezelfde dagen heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

De zorgmachtiging is opgelegd voor de duur van een half jaar. De verlenging van de zorgmachtiging is inmiddels aangevraagd.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het goed gaat. Klaagster geeft echter ook aan dat zij al 90 dagen onterecht gesepareerd is. Klaagster vertelt dat zij al 90 dagen rustig is en dat er geen reden is om klaagster in de separeerruimte te houden.

Gevraagd naar de insluiting antwoordt klaagster dat zij niet begrijpt waarom zij nog in de separeerruimte zit. Er is geen behandeling mogelijk en klaagster kan ook niet naar muziektherapie. Klaagster mag weliswaar naar buiten maar dit geldt maar voor een uur waardoor zij niet haar bezoeken kan afleggen die zij wil.

Gevraagd naar de toekomst antwoordt klaagster dat zij naar haar pleegouders wil maar dat dit geen optie is omdat zij niet worden gezien als een goede vervolgplek.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat de behandelaar vooral veel leugens vertelt. Klaagster geeft aan dat zij niet met spullen gooit en dat zij niet dreigend is naar personeel.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de separatie antwoordt aangeklaagde dat de separatie de situatie van klaagster niet beter maakt. Het doel van de separatie is echter de bescherming van de omgeving, vooral de veiligheid van anderen en materiaal. Dit was eerder ook het geval. Het klopt dat klaagster hieronder lijdt maar het is noodzakelijk kwaad. Klaagster is overgeplaatst vanuit Venlo naar hier omdat ze daar niet wisten was ze met klaagster aan moesten. Er was sprake van agressieve escalaties en ook daar sneuvelde minstens één keer per week alles. Er is eerder een uitspraak gedaan over deze situatie. Vanaf het moment van de uitspraak tot aan heden is de situatie niet veranderd. Klaagster gedraagt zich nog net als voorheen waardoor het niet mogelijk is om klaagster toegang te verlenen tot de afdeling. Wel heeft er inmiddels een neurologisch onderzoek plaatsgevonden waarbij deze week de uitslag wordt verwacht. Hopelijk biedt deze uitslag aanknopingspunten voor een toekomstig traject. Ook is klaagster inmiddels verplaatst naar de ICA, een grotere separeerruimte waar klaagster wat meer spullen kan hebben en een eigen badkamer heeft.

Gevraagd naar de spullen antwoordt aangeklaagde dat klaagster binnen is gebracht met drie containers aan spullen. Deze spullen kunnen niet allemaal op de kamer van klaagster worden geplaatst. Daarnaast is er constant gevaar voor personeel en goederen doordat klaagster met enige regelmaat met spullen door de kamer gooit. Hierdoor is besloten dat klaagster een beperkt aantal spullen op haar kamer mag hebben. De afspraak is dat, wanneer zij andere spullen op haar kamer wil, zij deze kan ruilen met wat er nu al staat, zodat het aantal niet te hoog wordt. Hiermee wordt gehoopt het gevaar zo veel mogelijk te voorkomen en de situatie overzichtelijk te houden.

Gevraagd naar de toekomst antwoordt aangeklaagde dat er nog steeds wordt gekeken naar een andere verblijfsplaats. Er is gekeken naar een plek op de KIB in Eindhoven maar klaagster voldoet niet aan die gestelde eisen. Nu lijkt OPSY de beste mogelijkheid maar daar gelden wachttijden. Ondertussen wordt de uitslag van het neurologisch onderzoek afgewacht in de hoop dat dit wat meer perspectief en helderheid biedt over de eventuele vervolgplek.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 16 november 2022 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en

- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 18 februari 2023 en 30 maart 2023 blijkt dat klaagster zeer heftige agressie laat zien, hoogstwaarschijnlijk voortvloeiend uit het huidige psychiatrisch toestandbeeld.

De (plaatsvervangend) zorgverantwoordelijke heeft zich op 18 februari 2023 en op 30 maart 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 18 februari 2023 en 30 maart 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van de klacht.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er noodzaak is geweest om klaagster te plaatsen in de separeerruimte in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is bekend met een persoonlijkheidsstoornis en een verstandelijke beperking. Tijdens de opname is gebleken dat klaagsters gedrag heftige agressie jegens derden en tegen spullen oproept. Klaagster was acuut geagiteerd waarbij zij schreeuwde, personeel dood wenste en/of met de dood bedreigde en hen fysiek aan heeft gevallen. Sinds de vorige uitspraak is het toestandbeeld niet veranderd. Klaagster ontkent de gebeurtenissen maar uit de rapportage blijkt dat klaagster nog steeds in frequente mate bovenstaand gedrag laat zien. Hoezeer de situatie en het verblijf in de separeerruimte onwenselijk wordt geacht, lijkt er echter geen andere mogelijkheid te zijn om het ernstig nadeel van klaagster zelf en anderen af te wenden zoals beschreven is in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat het voortdurend verblijf in de separeerruimte ernstig nadeel kan afwenden. Klaagster was dermate agressief jegens anderen en goederen en niet aanspreekbaar. Er is op allerlei manieren geprobeerd om te voorkomen dat klaagster naar de separeerruimte moest worden gebracht. Het is echter niet gelukt om op een andere manier het ernstig nadeel af te wenden. Wel is inmiddels klaagster

naar een ruimere separeerruimte gebracht alwaar zij een deel van haar spullen in bezit kan hebben. De commissie overweegt bovendien dat een verblijf in de separeerruimte zorgpersoneel beschermt tegen gevolgen die bijvoorbeeld door opnieuw agressief zouden kunnen optreden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat het verblijf in de separeerruimte ten doel heeft om verdere escalatie te voorkomen en er door het tijdelijk afsluiten van contact enige stabiliteit voor klaagster zou volgen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Door het verblijf in de separeerruimte is het acute gevaar van agressie naar derden afgewend en wordt de veiligheid van klaagster gewaarborgd. Een veiligheid die op dat moment niet op een andere manier was te borgen, ondanks de vaststelling dat klaagster hier tevens wel onder lijdt. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvggz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt. Uit de stukken blijkt dat zodra klaagster weer iets beter in de samenwerking was, zij meer vrijheden heeft gekregen. Klaagster kan inmiddels meerdere malen een uur zonder begeleiding verblijven in de buitenlucht. Ook heeft zij de mogelijkheid om haar telefoon en enkele spullen in beperkte hoeveelheid op haar kamer te hebben. De commissie begrijpt dat klaagster het liefst al haar spullen bij zich heeft maar vindt de argumentatie van de zorgverantwoordelijke om de veiligheid te kunnen waarborgen met een beperkt aantal spullen ook begrijpelijk. De commissie is van oordeel dat behandelaars zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen en klaagster nog enigszins binnen de grenzen tegemoet te komen aan haar wensen om haar goederen bij zich te hebben.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van het verblijf in de separeerruimte inhoudelijk op grond van artikel 8:9 Wvvggz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, voorzitter,
Dhr. XXXXXX, psychiater,
Mw. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXX, klagster*
- *Mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Mw. XXXXXX, advocaat,*
- *Dhr. XXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*